

Црква светог Николе у Никољцу

Летописци биљеже да се овдје око цркве простирала „цвјетна ливада и зелено брежје, а поред ње бистра и здрава вода. Мјесто лијепо и питомо, пространа и широка равна, као створена да људи дођу, да се састану кад су вјерске и друге свечаности, народни скупови, вашари и пазари. А одатле воде путеви на све стране, куд човјек пожели. Касније се ту и трговало, па му по томе, и по храму Св. Николе дадоше име Никољ – Пазар. Свраћали су у њега многи каравани, да се одморе, предахну, продају или трампе робу.“

Chroniclers have recorded that in this place, Nikoļac, around the church, there was “a flower-covered meadow with green hills, and beside it clear, healthy water. A place beautiful and pleasant, a vast and wide flat area, as if made for people to come and to meet when there are religious and other festivals, gatherings, fairs and

Не зна се са сигурношћу када је настала црква посвећена светом Николи у Никољцу. Сматра се да је као задужбина краља Милутина основана крајем 13. или почетком 14. вијека. Истраживања су показала више грађевинских фаза, а на основу кованог новца пронађеног унутар зида гробнице, претпоставља се да темељи цркве датирају из периода 1370-1390. године. По доласку Турака црква светог апостола Петра бива претворена у џамију, а њену улогу духовног и просветитељског средишта овог краја преузима црква Светог Николе. Црква светог Николе је тробродна базилика са осмостраним кубетом, са три прозора, полукружном апсидом са наглашеним средњим бродом и куполом.

bazaars. And from there roads lead in all directions, wherever a man wants to go. Later on it was also a place for trade, so it was named Nikoļ-Pazar (Nicholas' Marketplace) after it, and also after the Church of St. Nicholas. Many caravans stopped off there for overnight accommodation, to take a short break, or sell or exchange goods.”

It is not known with any certainty when the church dedicated to St Nicholas in Nikoļac was built. It is thought to have been founded at the end of the 13th or at the beginning of the 14th century as a legacy of King Milutin. Examinations have shown several construction phases and, in the grounds of the mint, coins found inside the wall of the testing area; it has been suggested that the foundations of the church date back to the period from 1370

Унутрашњост цркве, украшена фреско сликарством друге половине 16. вијека, очувала се готово у потпуности. По народном предању црква је три пута зарастала у коров, остајала без крова и тада је страдао живопис у бочним лађама. Једна од најинтересантнијих фресака јединствена у православном зидном сликарству налази се на западном зиду са унутрашње стране и приказује гробни живот према народном

Сви бродови имају посебне кровове. to 1390. After the arrival of the Turks, the Church of St Peter the Apostle was transformed into a mosque, and its role as the spiritual and educational centre of this area was assumed by the Church of St Nicholas. In terms of architecture, the Church of St Nicholas is a three-aisle basilica with an octagonal dome, with three windows, a semicircular apse with a dominant nave and a dome. All aisles have their own, separate roofs.

The interior of the church, decorated with fresco paintings from the second half of the 16th century, is almost completely preserved. According to folk tradition, the church has been completely overgrown with weeds three times. It was left without a roof and then the frescoes in the lateral aisles were destroyed. One of the most interesting frescoes,

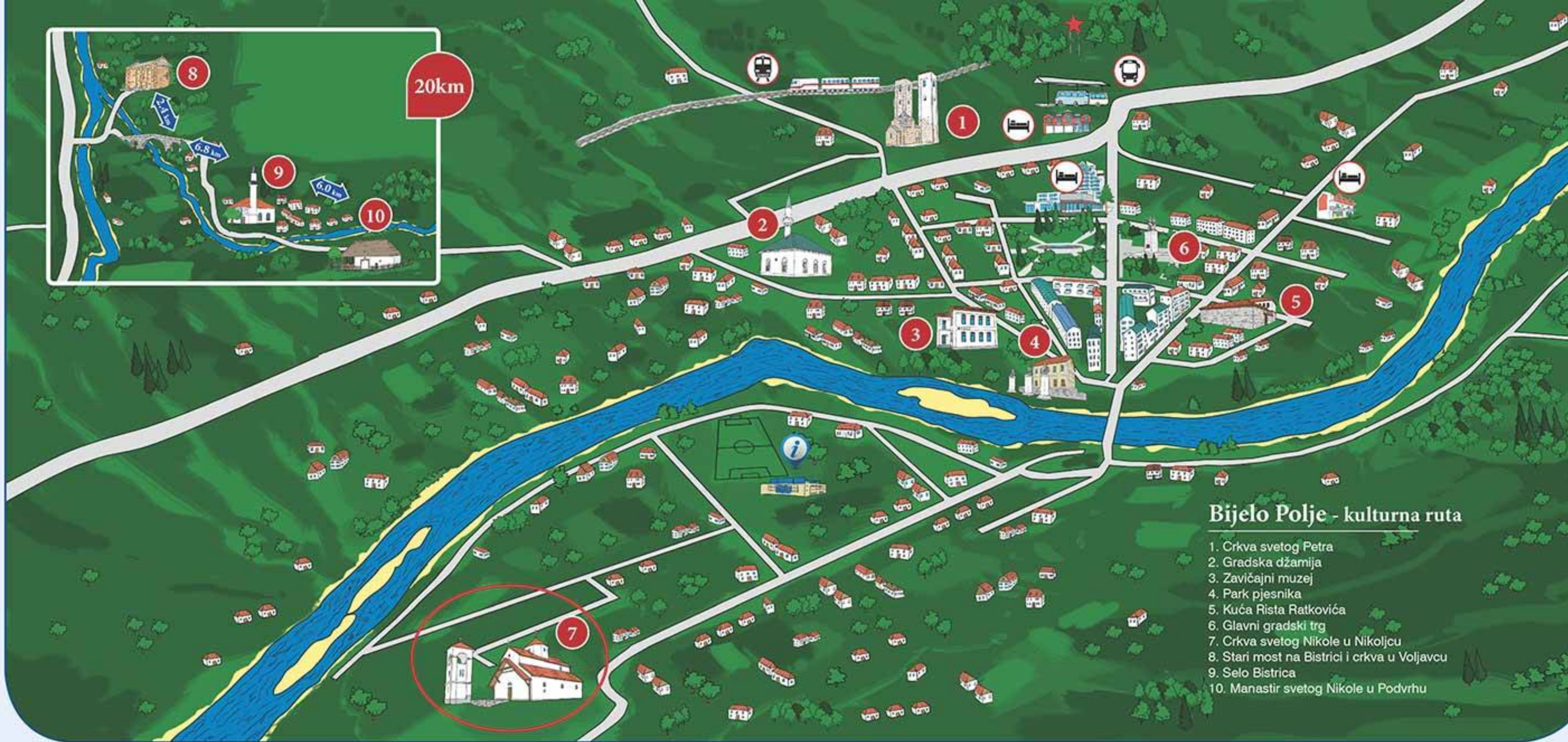

које стријелама гађа убицу привезаног за стуб. У средњем дијелу су приказани подмитљиви судија, каматник, клеветник,

вјеровању. У горњем дијелу тродјелне композиције налази се митско биће кентаур,

unique in Orthodox wall-painting, is located on the western wall, on the inside, and it depicts the afterlife according to folk beliefs. In the upper section of the three-part composition there is a mythical creature, a centaur, shooting arrows at a murderer tied to a pillar. In the middle section a corrupt judge, a usurer, a slanderer, a fortune-teller, a harlot and a rake are represented, and in the lower section a miller and a (female) innkeeper are shown.

The richly decorated, curved iconostasis is the work of Maksim Tujković from 1723. Within the church over 30 valuable wooden icons are also kept, some of which have been exhibited at major international exhibitions in Paris and Moscow. Among these are the works of the famous masters

The Church of St Nicholas

Ријека, Вранштица, Црква Светог апостола Петра). Данас је црквена библиотека чувена по 86 рукописа и више од 80 штампаних књига. Рукописи, од којих је најпознатије Четворојевањђеље са краја 13. вијека писано на пергаменту, датирају од краја 13. до 19. вијека. Међу штампаним књигама је и петнаестак из наше најстарије штампарије Божићара и Вићенца Вуковића.

are also kept there (Zastup, Ravna Rijeka, Vranštica and the Church of St Peter the Apostle). Nowadays the church library is famous for its 86 manuscripts and more than 80 printed books. The manuscripts, the best-known of which are the Four Gospels from the end of the 13th century, written on parchment,

date back to the period from the late-13th to the 19th centuries. Among the printed books there are also some fifteen books from our oldest printing house, that of Božidar and Vićenco Vuković.

Kozma and Radule, as well as the legacy of Priest Simeon, Aleksije and Lazar from the famous priest and icon-painting Lazović family from Bijelo Polje.

A well-known scriptorium whose monks left behind a rich library worked within the Nikoļac Monastery during the 16th and 17th centuries. Valuable documents from other monasteries abandoned during Turkish rule

Богато изрезбарени иконостас дјело је Максима Тужковића из 1723. године, а у цркви се чува и преко 30 вриједних икона на дрвету, од којих су неке биле излагане на великим међународним изложбама у Паризу и Москви. Међу њима се налазе дјела славних мајстора Козме и Радула, као и заоставштина попа Симеона, Алексија и Лазара из чувене бјелопољске свештеничке и иконописачке породице Лазовић.

Током 16. и 17. вијека у манастиру Никољца радила је позната преписивачка школа, чији монаси су за собом оставили богату библиотеку. У њој се чувају и вриједни списи из осталих манастира опустошених за вријеме турске владавине (Заступ, Равна

